

Call for Abstracts: Een plicht tot ongehoorzaamheid?

De recente toeslagenaffaire en veel andere – historische en hedendaagse – voorbeelden roepen (weer) de vraag op of er een plicht tot ongehoorzaamheid bestaat ingeval van onrechtvaardig recht, in het bijzonder voor ambtenaren en rechters maar meer (in het algemeen ook voor iedereen). Deze vraag willen wij tijdens de VWR wintervergadering 2022 nader belichten.

We nodigen iedereen uit om korte abstracts in te dienen met voorstellen voor presentaties (van max. 10-15 minuten), in het Nederlands of in het Engels. De presentaties vormen de basis voor discussie in parallelle sessies, een Nederlandstalige en een Engelstalige. De presentaties analyseren en beschouwen de vraag van een plicht tot ongehoorzaamheid vanuit verschillende invalshoeken. Hier valt te denken aan bijvoorbeeld

- Zijn er verschillen tussen ambtenaren, rechters en de bevolking in het algemeen als het gaat om een plicht tot ongehoorzaamheid?
- Is er een verschil tussen dienstweigering en de weigering van een ambtenaar de wet uit te voeren?
- Als er een *plicht* tot ongehoorzaamheid bestaat, is dat een juridische of een morele plicht? Wat zijn de implicaties hiervan?
- Wat is de betekenis van het *contra legem*-leerstuk in dit verband? Is een *contra legem* beslissing een vorm van ongehoorzaamheid of juist niet?
- Wat is het verband tussen een veronderstelde plicht tot ongehoorzaamheid en de rechtstaat?
- Kunnen we vanuit het schandaal van de Toeslagenaffaire gaan nadenken over hoe de wet in- en uitsluit – de ouder die een eenvoudige fout maakt in zijn opgave; de ambtenaar die besluit de wet niet naar de letter te volgen?
- Hoe kan iemand die vanwege gewetensbezwaren weigert de wet te volgen zich verantwoorden?
- Hoe kan de gemeenschap verlangen dat ambtenaren de wet *niet* volgen?
- Waar ligt in dezen het raakvlak tussen vragen van rechtsfilosofische ('wanneer mag ongehoorzaamheid verlangd worden?') en politiek-filosofische ('wat zegt het over de gemeenschap dat verantwoording wordt afgelegd op het niveau van de ambtenarij en de rechtspraak, maar niet in de politiek?') aard?
- (Als er een plicht tot ongehoorzaamheid bestaat), hoe kunnen we deze klokkenluiders meer/een betere bescherming bieden?
- Maakt het een verschil of het, bij een wet die niet gehoorzaamd behoeft te worden, gaat om gemeentelijk, nationaal, regionaal, of internationaal recht?

Deze vragen zijn ter illustratie en niet uitputtend.

Abstracts bevatten ~250 woorden en kunnen tot 6 januari 2022 aan antonia.waltermann@maastrichtuniversity.nl gestuurd worden.

Call for Abstracts: A duty to disobey?

The Dutch *toeslagenaffaire* as well as many other – historical and current, national and international – examples (again) raise the question whether there is a duty to disobey the law in case of unjust law – by judges or civil servants in particular as well as more generally. At the winter meeting of the VWR 2022, we want to examine this issue.

We therefore invite short abstracts for talks (of 10-15 minutes at most) in English or in Dutch. There will be parallel sessions, one in each language. Each talk should analyse or consider the question of a duty to disobey in a more specific light. Here, one might for example think of

- Are there differences regarding the duty to disobey between civil servants, judges and the general population?
- Is there a difference between refusing general conscription and refusing to apply the law as a civil servant?
- Is the duty to disobey, if it exists, a legal or a moral one? What implications would this have?
- What is the meaning of the doctrine of *contra legem* in this regard? Is a decision *contra legem* a form of disobedience or not?
- What is the relationship between a supposed duty to disobey and the rule of law?
- Can the *Toeslagenaffaire* provide an angle from which we could contemplate in- and exclusion from the law – the parent who makes a mistake; the civil servant who might decide not to follow the law to the letter?
- How can conscientious objectors account for their actions?
- How can a community demand of civil servants *not* to follow the law?
- Where do the questions of legal philosophy ('when is disobedience mandatory?') and politics and political accountability ('what kind of community seeks accountability at the level of administration and jurisdiction, but not of politics?') meet?
- (If there is a duty to disobey), how can we offer those who disobey (and e.g. whistleblowers) better protection?
- Does it matter whether the law that ought to be disobeyed is municipal, national, regional, or international?

These questions are illustrative and non-exhaustive.

Abstracts should be ~250 words. Please send them before 6 January 2022 to antonia.waltermann@maastrichtuniversity.nl.